

”Även om kontakterna med den omgivande landsbygden fanns, var det sågverkets hamn som öppnade samhället utåt. Hamnen utgjorde den viktigaste förmedlingslänken till andra upplevelserum, andra sågverkssamhällen, närmaste stad, andra städer och till platser ännu längre bort. Ångbåtskajen var porten till och ut från alla sågverkssamhällen utefter norrlandskusten, genom vilken ett flöde av både människor och varor ständigt passerade.

[---]

Det fanns också en sjöfart som länkade sågverkssamhällena till ännu större sammanhang. På grund av att sågverksindustrin var en utpräglad exportindustri hade samhällena i Västernorrlands sågverksdistrikt direktkontakt med 'stora världen'. Under skeppningssäsongen trängdes här fartyg från många länder. Vissa dagar under skeppningssäsongen kunde fartygen räknas i hundratal eftersom sågverken låg tätt i sågverksdistrikten. I huvudsak hade de sin destination till hamnar i Holland, Tyskland, Frankrike och England, där de stora trävarumarknaderna fanns, men också till dessa länders kolonier, som Australien och Sydafrika.

[---]

Genom fartygen och sjömännen kändes 'stora världen' nära och blev närvarande. Redan som barn blev man medveten om att världen var större än vad som kunde ses från sågverkets horisont. Anblicken av skonare, barkskepp och fullriggare från länder långt borta satte fantasin i rörelse; man drömde sig bort.

[---]

För unga arbetarpojkar utan familjeansvar blev detta annorlunda liv som fartyg och sjömän förmedlade särskilt lockande och för många också ett alternativ till arbetet 'på sågen'. Det hände då och då att arbetarpojkar mönstrade på fartyg som låg vid sågverken och lastade.

[---]

De främmande fartygen blev medium för föreställningar, fantasier, drömmar om avlägsna platser och sammanhang, inte enbart för den yngre delen av sågverkens befolkning utan för alla bofasta vid verket.”

Ur Berglund-Lake, Håkan: *Livet äger rum. Försörjning och platstagande i norrländska sågverkssamhällen* (2001), s 104-106